

Nagyvárad Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ
főszerkesztő

X. évfolyam
205. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Szombat, 1928. szept. 8.

Janovics Jenő bejelenti, hogy szeptember 19-én megnyitja a váradai színházat

Erdélyi Miklósék nem kaphatnak koncessziót

Néhány nap óta a szó szoros értelmében, izgalomban tartotta a város közönségét a nagyváradai színház sorsának bizonytalansága. Elterjedt az a hír, hogy a város közönsége és a város tanácsának egyhangú és határozott akaratára ellenére is, nem Janovics Jenő, hanem ismét Erdélyi Miklós kapják meg a koncessziót.

Most azonban egyszer és mindenkorra megcáfolják ezt a hírt — és pedig a legbeavatottabb forrásból.

Most már egészen bizonyos, hogy sem Erdélyi Miklós, sem Gróf László cége alatt nem lesz úrrá a tavalyi művésztlenség Nagyvárad színházában.

Kétségtelen, hogy Nagyvárad város színházgatója Janovics Jenő marad, úgy, ahogy azt valány nyien kívántuk és

a Janovics-társulat szeptember 19-én már meg is kezdte előadásait Nagyváradon.

Ezt az egészen pozitív értesüléseinket megerősíti Janovics Jenő legutóbbi nyilatkozata is, amit a Keleti Újság munkatársa előtt tett. Janovics elmondta, hogy a mikor értesült arról, hogy Erdélyi Bukarestben erőfeszítése-

ket tesznek, a már egészen befejezett engedély hatálytalanságára, azonnal Bukarestbe küldte a tiltakozást, aki az ügy iránt illetékes helyen érdeklődött.

— E percben kaptam meg titkárom sürgőnyi értesítését, — mondja Janovics nyilatkozatában, — amelyben közli, hogy Grófok még csak elvi koncessziót sem kaptak. Mi-

— A miniszteriummal és a polgármester úrral hivatalosan közöltem, hogy az előadásokat szeptember 19-én Bánffy Miklós Naplegenda-jával és Molière „Dandin György”-ével megkezdem. — Janovics.

Reméljük, ezzel aztán vége is annak a szomorú interneczonak, amellyel Gróf és Erdélyi buka-

nulescu vezérigazgató pedig hivatalosan azt üzeni nekem, hogy az előzetes koncesszióm és Nagyvárad város határozata alapján társulatomnak megtámadhatatlan joga van Nagyvárad színházához.

Egyébként Janovics Jenőtől ma távirati értesítés jött egy nagyvárad barátságához. A távirat így hangzik:

resti járás-keleése két napra felzavarta egy város amúgy sem biztos nyugalmát...

A miniszter döntött!

Ma délelőtt az Estilap szerkesztősége telefonon beszélt illetékes kolozsvári fórummal, amely a kö-

vetkező végleges fordulatról számolt be:

— A kultuszminiszter tegnap délután személyesen nézte át a Nagyváradra vonatkozó összes aktákat és meghozta végleges döntését. A döntés úgy szól, hogy a nagyváradai magyar színház véglegesen és megmáshatatlannal Janovics Jenőé. Semmiféle intervencióra, semmi szín alatt nem hajlandó a kultuszminiszter változtatni Nagyvárad városi tanácsának határozatán. Az írásos végzést, mely Janovicsnak juttatja a magyar színházat, rögtön kiadja a miniszter, mihelyt a nagyváradai román színház egyesületének hozzá intézett memorandumát tanulmányozta, mert az egész kérdést úgy akarja megoldani, hogy a nagyváradai román- és magyar színházadatok között semmiféle érdekellentét ne legyen.

„Florian vámfőnök mindenkinben csalót, csempészt keres...”

Mi van a Kereskedelmi Csarnok memorandumában, amelyet holnap visz Gombos képviselő Bukarestbe.

Gombos Ulpia Traian képviselő holnap utazik Bukarestbe a Florian vámfőnök elleni memorandummal, hogy a minisztertől elégtételt szerezzen a váradai kereskedőket ért súlyos sérelmekért.

A memorandum a következő szenzációs megállapításokat tartalmazza:

A nagyváradai kereskedők az elmúlt évben egyszer sem kerültek a vádlottak padjára csempészésért. Mégis Florian vámfőnök, minden ok nélkül, kétségbevonata a nagyváradai kereskedők tisztességét. Mindenkinben csalót, csempészt keresett és ehhez a felfogásához alkalmazta minden rendelkezését. Mindenről — telve gyanuval — személyesen akart meggyőződni, még annak az

arán is, hogy munkája feltoronyosodott és óriási restancia volt a vámhivatalnál. Ezt a restanciát tetézte az a körülmény, hogy minden egyes esetben az elvámolás különböző öt fázisában, az ő aláírására volt szükség. Tekintettel arra, hogy

ezeket az aláírásokat minden esetben ő adta meg és senkit a munka gyorsítása érdekében maga helyett meg nem bízott, a restancia napról-napra óriási módon növekedett.

Florian vámfőnök régi jól bevált rendszereket változta-

Puccstól remegnek Bécsben

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből jelentik: Az osztrák főváros lakossága nagy aggodalommal várja október 7-ét. Ezen a napon ugyanis első seregzelemje lesz az osztrák faszistáknak, az úgynevezett Heimatschützöknél és ez alkalommal hatvanezer fegyveres ember fog felvonulni. Ez alkalommal a szociáldemokra-

ták ellentüntetést szerveznek és Bécsújhelyen akarnak nagy felvonulást tartani. A lapok máris nagyon idegesen írják a közelgő eseményekről. Eddig még semmi intézkedés nem történt, de valószínű, hogy a kormány mind a két felvonulást be fogja tiltani.

tott meg s ez is mind csak a munka elvégzésének a lehetőségét csökkentette.

Közismert árucikkek, amelyeket éveken keresztül a legfőbb bizottság döntései, a józan ész és az áruismeret a vámtarifában a megillető helyre tették — új és drágább beszerzést kaptak. A gyakori vitás esetekben a felelőzések Nagyváradon voltak, amelyek a kereskedők készpénzét feleslegesen és gyümölcsözetlenül hevertették a vámhivatal pénztárában és amely felelőzéseknek háromnegyed részét az érdekelt kereskedők nyerték meg. Hetekig heverték áruk a vámraktárban, terhelve a napról-napra növekvő raktárköltségekkel, elölvás és más uton eredő hiányokkal, mind az ilyen felelőzésekkel eredőleg.

Legtöbbször a miniszterium maga belátta az érdekelt felek igazát és utasította a vámfőnököt a törvényes tarifa szellemének megfelelő eljárására. Ennek ellenére előfordult eset, hogy Florian vámfőnök az ilyen döntéssel és utasítással szembehelyezkedett és az utabban beérkező árukkal ismét a régi akadályoskodó eljárását folytatta.

A memorandum felsorol a vámfőnök eljárásának bizonyítására mintegy ötven ilagráns sérelmet és kéri a miniszterium megfelelő intézkedését.

Két és fél évi börtönre ítélték egy ál-Zichy grófot

Budapestről jelentik: Nemrégiben nagy feltűnést keltett egész Magyarországon egy Hercz György nevű szélhámos, aki

Zichy grófnak adta ki magát és a legkülönbözőbb és legráfialtabb csalásokat követte el.

Autókat lopott el, nőktől pénzt csalt ki

és más hasonló szélhámoságokból egész tekintélyes összeget harácsolt össze.

Végre leleplezték és a budapesti törvényszék elé állították. Tegnap ítéltékett felette a bíróság és nem kevesebb, mint tizenegy rendbeli különböző bűncselekményt állapítottak meg terhére: ezért két és fél évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre ítélték.

A szélhámosnak bűntársai is voltak: Alföldi István és Fekete József, akiknek néhány heti foga házzal sikerült megszűni azt a szerencsét, hogy az ál-Zichy gróffal barátkoztak.

A szülők figyelmébe!

A mai nehéz gazdasági viszonyok a gyermekek nevelésének és tanításának lehetőségét is megnehezítette. Nem kevés gondot ad a szülőnek, hogy gyermeke ruházatként számláját úgy ossza be, hogy kevés pénzért mégis elsőrendű minőségű árut kapjon. Áll ez különösen a gyermekek cipő-szükségletére vonatkozólag. A Derby-cipőgyár utcai fiókja szeptember hó 1-30-ig tartó ugynevezett iskolai olcsó cipővásárt rendez 25-30 százalékos áreszáttal. Köz tudomásu, hogy a Derby cipőgyár fiú- és leányka cipői az ország legjobb készítményei és azoknak minőségéért teljes felelősséget vállal. Mindenkinnek saját jól felismerendő érdeke, hogy a Derby-cipőgyár utcai üzletében mielőbb beszerezze gyermekeinek cipőszükségletét.

Halló-halló!

— Pista bátyám van a telefonnál?

— Én vagyok: Szentgyörgyi István. Mi jót tetszik?

— Szívemből üdvözlöm drága urambátyám és csak örömömaek akarok kifejezést adni, hogy ismét a nagyváradai színpadon köszönthetjük.

— Köszönöm kedves öcsém. Bizony engem Váradhoz régi szép emlékeim kötöznek. Boldog időkben szegény E. Kovács Gyulával pályáztam ott, amikor ez a nagy költő színész a Bazar-kertben egy nyári délután irta híres nótáját: Kétszer nyílik az akácia virága... nekem meg istenben boldogult barátunknak Miskolczy Árpád megyei számvevőnek olvasta fel először... bizony, gyönyörű volt, de gyönyörű volt akkor minden, mert vagy ötven esztendővel fiatalabbanak voltunk.

Hát Bölönyékről mit hall kedves bátyám?

— Ritkán jön róluk hír ide, de mostanában olyasmit hallottam, hogy a mi hajdani kedves intendánsunk is megöregedett, amit el se lehet hinni. Fáj a szívem, ha rájuk gondolok, ami sokszor meg-esik: Se azelőtt, se azóta nem volt olyan ur a magyar színész, mint Bölöny József kiskirálysága idejében. Többre tartott egy tenoristát akármelyik uradalmánál. Azt is hallom, hogy egy váradai előadásra átjönnek vizitába. Akkor szeretném eljátszani a Csikóst.

— Nem fárasztja még a játék?

— Engem? Legény vagyok én kanász mater s kirugom még a ház ódalát ha kell. Nem az esztendők teszik az embert. Hiszen majd találkozunk Váradon, áldja meg mindnyájukat addig is a magas isten.

Berkovitsné

ארמון כשר
orth. kóser étterme

Nicolae Iorga (Zöldfa) utca 19.

Ujonnan átalakítva.
Kerthelyiség.

Izletes házikoszt. 687

A CIGÁNYBÁRÓ

matiné

a Heumanban

Kutyát uszitottak a gyermekre

(Bécsi levél.) Borzalmas gyermek-tragédia bontakozott ki a minap a bécsi gyermekbírósa előtt. Ennek a tragédiának egy tizenhárom éves lányka, Tinni Berger az áldozata. A kislány édesanyja néhány évvel ezelőtt meghalt és ekkor apja, egy Josef Berger nevű foltozó szabómester összeköltözött özvegy sógornőjével. Ettől kezdve a kislány élete pokollá vált. Legutóbb már megszókölt apjának és nagynénjének kínzásai elől. Egyik szomszédnőjükhöz menekült, aki nem tudta, mit kezdjen vele és bevitte a gyermekbíróshoz. Mikor a kislányt megvizsgálták, a rendőrök megdöbbenve látták, hogy vézna teste tele van véraláfutásokkal és sebekkel. A lábán pedig harapások nyomai.

A tárgyaláson kiderültek a szörnyű részletek. Az apa és a sógornő állandóan kutyakorbáccsal és székekkel verték minden csekélység miatt a kislányt. De arról is hallottak a szomszédok, hogy a sógornő gyak-

rak a gyermekre uszitotta hatalmas kutyájukat és a kutya ilyenkor összevissza harapdálta a tizenhárom éves lánykát.

— A kislány mindig nagyon rossz volt — védekezett a bíróság előtt nagynénje. — Sohasem akart dolgozni. Legutóbb, amikor hazajöttem, még nem vetette meg az ágyakat. Ekkor elővettem a korbácsot, amivel a kutyát szoktam verni és azt mondtam Tinninek: „Majd ha apád hazajön, agyonverünk!” De hozzá sem nyultam. Ő azonban megijedt és elszaladt a szomszédokhoz.

Azt is tagadták Bergerék, hogy a kutyájukat ráusztatották a gyermekre, azzal védekeztek, hogy a kislány bosszantotta a kutyát.

Mint hogy a gyermek még mindig beteg fekszik, nem lehetett kihallgatni és ezért a tárgyalást el kellett napolni. A tárgyalás végén a közönség olyan támadóan lépett föl Bergerék ellen, hogy fogházöröknek kellett őket lekísérni az uccára.

Barátom az autós...

Vagy talán nem is ezt a címet kellett volna adni. Társadalmi tudományi értekezést kellett volna írni erről a témáról: „Az autótulajdonjog hatása az emberi lélekre.”

De mégis jobb, ha impreszionista szempontból fogom fel a dolgot. Akkor legalább nem veszítek el egészen egy barátot, akinek autója van.

Amíg autó nélkül élt, úgy, mint én, szerény, közvetlen, őszinte és jóakaratu volt. Nagyon sokszor kemény dolgokat vágott a szemembe, tisztán baráti jóakarattal, csak azért, hogy javítson, vagy tanítson.

Baráti áldozatkészsége minden kritikán felül állott. Segített rajtam, ha bajban voltam, kérés nélkül és minden álszemérem nélkül fordult hozzám segítségért, ha neki volt rám szüksége. Nem

volt titkunk egymással szemben és igyekeztünk kellemessé tenni egymásnak a baráti viszonyt. Aki már barátkozott valakivel, tudja, hogy ez nem könnyű dolog.

A barátommal azonban néhány hét leforgása alatt érthetetlenül sulyos változás történt. Már régebben mutakoztak a lelkiváltság előjelei. Valósággal hipnotizálta minden új autó, ami az utcán megjelent. Esténként odahaza maradt és autójegyzékekbe temetkezett. Kezdték társaságot változtatni, előszeretettel kereste fel az autó-ügynököket.

Már akkor észrevettük rajta, hogy baj van. Barátom mindig zárkózottabb, ridegebb és komorabb lett. Most már elkerült bennünket és ha időközben mégis találkozunk, tétovázva, akadozva válaszolgatott kérdéseinkre. Régebben könnyen lelkesedett, vagy

haragudott. Most már csak akkor jött tűzbe, ha autókatrészekről folyt a vita, vagy komplikált autópárkálást vetett föl valaki.

A melankólia kétségtelen jelei mutakoztak szegény barátomnál. Napokon keresztül nem lehetett látni, rejtélyes módon eltűnt közüünk. Valósággal félt tőlünk.

Természetes, hogy aggodalommal kutattunk kettős életének misztikuma iránt. Megállapítottuk, hogy egészen komolyan készíti a soffóri vizsgára, egyetlen ambíciója az, hogy lúrvezető legyen belőle.

Barátom tehát, hideg, cinikus és iólényes volt velem szemben. Talán attól tartott, hogy igénybe veszem a szívességet, megkérem, hogy vigyen el jövődöbéli autóján kirándulásra, vagy valamilyen más módon avatkozzon bele legszentebb autótulajdonjogába. Egyszer félreérthetetlen célzást tett erre, panaszkodott a benzín ára miatt, kifejtette előttem, hogy az autó komoly közlekedési eszköz és nem játékszer.

Ettől kezdve aztán nem is beszéltem többé a barátommal. Egyszerűen eltűnt a szemem elől és talán nem is érintkezik másokkal többé, csak az autótulajdonosokkal. Most ezekkel szemben barátságos, alázatos, szolgálatkész és előzékeny.

Autója természetesen nincs a barátomnak. Sőt, ahogy anyagi helyzetét ismerem, még csak nem is remélheti azt, hogy valaha autót vásárolhat...

(— drb.)

Sohasem

tapasztalt

alkalmi vételek részletfizetésre is

Az összes kiharadt téli és tavaszi női kabátokat beszerzési áron alól is kiárusítom. Kész férfi öltönyök és felöltők méret után is.

Matracok, paplanok, ágycarnitúrák, valamint mindenféle ruházatként és divatcikkek a legolcsóbb árban szereshetők be cégemnél, hol minden hitelképes egyént a legelőzékenyenben kiszolgálunk. 805

Rottenberg Márton

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 15

Mozgőszínházak mősora

Heyman-Szinkör

Ma és mindennap:

Draga Masina

(Kormányzó szeretője)

A belgrádi tragédia filmen
Eredeti orosz kozák kőrussal,
balalajkával és orosz táncokkal
Mérsékelt emelt helyárrakkal
Kedvezményes jegyek
nem érvényesek

Vasárnapi matiné:

Cigánybáró

Lya Mara — Verebes Ernő

Filmpalace

5, 7 és 9 órákor

Ma utoljára:

Azabbé titka

Látványos film 8 felvonásban.
A főszerepben: Marcella Albani
Gyönyörű felvételek Rómából
és Firenzéből!
Előzőleg Híradó.

Holnap bemutató!
Puskin világhírű regénye

Pick dáma

A főszerepben: Jenny Hugó.
Ezenkívül fellép Tonny,
a gummiember

Apollo és Atlantik nyári mozgó

Ma pénteken 5, 7 és 9 órákor
először

A kísértetek vonata

Bolváry Géza világfilmje
7 felvonásban.
A rémület és kacagás filmje
A főszerepben: Verebes Ernő
Megelőzőleg egy kitérő
burleszk megy.

Vasárnap délelőtt 11-kor:

Kettős matiné mősor

Letartóztattak egy dúsgazdag bácskai föld-birtokost, akit fivére jelentett fel

— Saját tudósítónktól —

Szabadkáról jelentik: Nagy izgalmat keltett Szabadkán az a hír, hogy a vizsgálóbíró rendelkezése letartóztatták Halbrohr László földbirtokost, akit nyomban az ügyészségre szállítottak. Halbrohr László letartóztatása egy régebbi keleti családi viszálykodás eredménye, fogsága azonban mindössze néhány órán át tartott, mert kihallgatása után nyomban szabadlábra helyezték és a további eljárást beszüntették ellene.

Halbrohr László és fiverei között már régebbi idő óta ellenséges viszony az ellenségeskedés, nemrég is kölcsönös bűnvádi feljelentésekben robbant ki. Néhány nappal ezelőtt Halbrohr László megjelent anyja birtokán, ahol épp a komlót szedték és negyvenkét zsák komlót arra való hivatkozással, hogy ez az ő tulajdona, elszállított Viszics Lázár gazdálkodóhoz. Amikor egyik fivére tudomást szerzett a komló elszállításáról, távol levő anyjuk nevében bűnvádi feljelentést tett fivére ellen az ügyészségen, amely megindította az eljárást és a komlót bűnjelként lefoglalta. Halbrohr László továbbra is ragaszkodott az egész komlóterméshez, amelyet szintén el akart szállítani, ebben azonban megakadályozta a vizsgálóbíró, aki elrendelte letartóztatását.

A vizsgálóbíró még a délelőtt folyamán kihallgatta Halbrohrt, aki elmondta, hogy anyja, özvegy Halbrohr Adolfiné még régebben

neki ajándékozta nyolc lánc komló és nyolcvan lánc kukorica termését.

Egy alkalom,

ami nem mindenkor kínálkozik!

Hatósági engedéllyel

szőnyeg és butorszövet áruházamat

más vállalat miatt

liquidálom. Minden cikket

készpénzfizetés ellenében

teláron kiárusítom.

Back Bernát

szőnyeg és butorszövet áruháza, Mária királyné (Bémer)-tér.

Üzletberendezés eladó. 718

Eszerint tehát nem jogtalanul, hanem jogosan szállította el a negyvenkét zsák komlót, a mely az ő tulajdona és szabadon rendelkezhet vele. Állításának bizonyítására tanukra

hivatkozott. A vizsgálóbíró, miután meggyőződött Halbrohr László állításának valódságáról, nyomban szabadlábra helyezte és az eljárást is beszüntette ellene. Miután a szabadlábra helyezés ellen az ügyész sem felebbezett, Halbrohr László azonnal elhagyhatta a fogház épületét.

Nagyváradon is jól ismerik Halbrohr Lászlót. Kilenc évvel

ezelőtt járt itt többször a bácskai nábob. Egy váradi urilánál megismerkedett egy mező-sasi polgári család feltűnően szép leányával, akit nem sokára feleségül is vett. A fiatal-pár hosszú ideig élt Budapesten. Amikor a fiatalasszony nem volt hajlandó a bácskai birtokon tartózkodni a család rossz indulatu magatartása miatt, — bekövetkezett a válás.

Beszélgetés Guth Béla mérnökkel, akinek találmányával gyorsan át lehet kelni a Szaharán

Az amerikai Duppent művektől is meghívást kapott a fiatal váradi mérnök

— Saját tudósítónktól —

Néhány nappal ezelőtt rövid tartózkodásra Friedrichshafenből visszaérkezett Nagyváradra Guth Béla mérnök, aki korszakalkotó találmányával magafelé terelte az egész művelt emberiség érdeklődését. A fiatal mérnök tudvalevően „Oxilit” nevű találmányával lehetővé tette, hogy egy hatalmas,

5—600 ember szállítására alkalmas monstruózus géppel átszelhessék a Szaharát.

A járműkolosszusokat Madridban, a First Hardengtau Ltd építi és abban egy egész világ konszern vesz részt.

Az Estilap munkatársa hazatérkezése után néhány órával már ott ült szemben a világhírű fiatal mérnökkel, aki aktatáskájából egymásután szedi elő az eredeti fényképfelvételeket a tankszerű járműről, amely már decemberben neki is vág első útjának. Guth Béla valami fanatikus lelkesedéssel hisz a sikerben, amely közelebb hozza egy egész kihalt és áthatolhatatlan nagy sivatag lakóit egymáshoz. Megkérjük, mondjon el mindent, amivel mi is legalább megközelítőleg fogal-

mat alkothatunk magunknak a technikának erről az újabb nagyszerű csodájáról. És Guth Béla már beszél is. Szemében lángoló hit, — amikor elmondja, hogy Madridban, ahol csaknem utrakészen áll már a „Szahara hajója” naponta átlag ezer ember csodálja meg a First Hardengtau telepén indulásra készen álló gépjárműt.

— Az első benyomás — talán így fogalmat alkothatunk róla, (mondja Guth Béla) — mindenestre megdöbbenő és önkéntelenül is érezzük a sivataghajó láttára a saját semmiségünket. Látjuk rögtön, mire képes a technika embereinek szörnyű mesterkedése és látjuk, hogyan jutottunk el ezen közlekedésre teremtett csoda által, olyan területek birtokbavételére, amelyet eddig csak a fantázia szárnyán, vagy legjobb esetben teve-hátán étlen-szomjan közelíthettünk meg. Állandóan halljuk, hogy a tőke, a nemzeti vagyon nagysága biztosítja a hatalmat, mert a vagyon a közlekedési eszközök igénybevételével az ipar és kereskedést gyűjti össze. És most, amikor az első komoly hírek jártak be futótűzként a

világot az Oxilitquitnek nevezett aethan-robbanó-gázzal hajtott erőgépek, rakétaautók, légijárművek diadaláról, egyszerre félelmetes versenytársai lettek a gőz, vagy elektromos erőgép óriásoknak és

már az eddig létező energiák alkonyát hirdeti az új aethan-gáz az erőgépek világában.

Megkérjük közben Guth mérnököt, hogy beszélne talán előbb a Szaharát átszelő gépjárműről. Hogyan és milyen körülmények között készült el a gép, milyen motorikus erők segítségével történik az üzembehelyezés?

— A Szaharahajóban beépített 10.000 lóerős gázturbinák a motorikus gépek világában forradalmaszerű eseményeket jelent, — mondja Guth mérnök — hiszen nem kevesebbről van szó, mint a hengerben dolgozó dugattyus-rendszerek, komplikált vezérművekkel szabályozott szelepek eltűnéséről, ami az új gázturbinák előállítási módját nem remélt módon könnyíti. A Szaharahajó aránya, mérete, befogadóképessége szárazföldön haladó járműben eddig nem álmódott skálán mozog. Belső berendezése impozáns, nagyszerű külsejéhez méltó, rádióval, szalonnal, háló-, étkező-, szórakozóhelyiségekkel, hat egymásba átjárható vasuti Pullman kocsi hosszával egyenlő.

És itt fényképeket mutat Guth mérnök. Pompás, tökéletes képek, utasokkal, személyzettel, szóval már teljesen utra készen. Ezt a roppant súlyt és tömeget a turbinába vezetett kékes színű folyadék gőze aethan-gáz (Oxilitquit) hajtja, amelyet a jármű indulása előtt töltenek a fémtartályokba.

Tulajdonképpen ezzel érkezünk el valóban Guth Béla mérnök találmányához. Ezért járt kint hónapokon keresztül Guth mérnök és a világ legnagyobb trösztjeivel tárgyal, alkudozott találmányának életrekelése és gyakorlati felhasználá-

Váradról kér magyar darabokat egy bukaresti színház

Bukarestben az elmúlt szezonban nagy sikerrel játszották Molnár Ferenc vígjátékát: „Játék a kastélyban”. Molnár Ferenc művei különben is állandó műsordarabok Bukarestben épp úgy, mint a világ más városaiban. A „Játék a kas-

télyban” kiváló fordítását a nagyváradi kitűnő román író Gheorg. A. Petre végezte, aki ma levelet kapott Fotine bukaresti színikazgatótól, hogy fordítsa le románra a legsikerültebb magyar színdarabokat. Fotino, a Nagyváradon is ismert színikazgató, most Bukarestben új színházi vállalkozásba kezdett. „Teatrul Mic” néven egy új kis kamara színházat, amely programjában gyakran akarja szerepeltetni a magyar szerzőket.

Bőröndök, aktatáskák, retikülök és iskolatáskák nagy választékban,

Mindenféle javításokat jutányos áron készítenek.

ÖSZTREICHER, 818

Strada Rimanóczy-utca 12.

A Derby főutcai üzlet iskola-cipő árai szept. 1—30-ig

Prima leányka egész cipő .. 410—640 leiig

„ „ 1 pántos .. 380—550 „

„ fiú egész 410—665 „

„ „ „ dupla talppal 550—790 „

sa érdekében, ami ragyogó eredménnyel járt.

És Guth Béla már beszél is korszakalkotó találmányáról:

— Az Oxilitquit kis helyen tárolható anyag, amelyből annyit és akkor használnak, a mennyi a terepviszonyokhoz szükséges. Megfelelő szerkezettel egy százkilencven celsius fok fagyponthalatti kékes színű folyadék a légköri hőmérséklet gyors változtatása által gőzzé alakul és nagy expanzióval a turbinaházba kerülve, gigászi hajtóerővé alakul át.

Az oxilitquit leggazdaságosabb előállítás a vízerővel történik

és nincs messze az az idő, a mikor a fehérszén (vizesés) által termelt olcsó energiát pl. Amerikában a Niagara mentén állítják elő és szárazföldön vasúti járművek, automobílok, repülőgépek, Zeppelinek, rakétajárművek, vagy ipartelemek fogják használni, mert

sokkal olcsóbb, mint a kőszén, vagy a kőolaj finomítása.

Ennyit mond találmányáról Guth Béla mérnök, aki vasárnap visszatér Friedrichsfenbe, ahol már várják munkatársaival. Megmutat még néhány szerződést, amely alatt egyszerre csak érdekes nevet pillantunk meg. A fiatal Stinnes Hugo is ott van a világhon: a tagjai között. Stinnes Hugo, akit a németországi hatóságok hadikötvénycsalás miatt nemrégiben tartóztattak le. Nagyon jól tudjuk, hogy ez a kis szépséghiba mit sem jelent, hiszen

olyan hatalmas vállalatok vetették kezükbe a váradai magyar mérnök találmányát, hogy nyugodtan engedjük újból utra, abban a meggyőződésben, hogy Guth Béla neve még nagyon sűrűn fog szerepelni a nyilvánosság előtt. Különben, mint egy távirat igazolja, az

amerikai Dupont-művek már szintén türelmetlenül várják Guth Béla érkezését.

Bucsuzás közben megígértük, hogy az első szaharai utról — amelyen természetesen elsőként vesz részt — küldjön nekünk majd tudósítást.

A csunya színű fogak

Chlorodont szájpaszta, amit hatásosan kiegészít a Chlorodont szájviz. 431-3

elcsufítják az arcot. A rossz szájszag visszaszűrő. Mind a két bajt azonnal megszünteti ártalmatlan módon a híres kiegészítő a Chlorodont szájviz. 431-3

SPORT

A NAC-nak ki kell köszörülnie a múlt vasárnap szenvedett csorbát

Ismeretes, hogy az aradi bajnokcsapat a múltkoriban 4:2 arányban legyőzte Lajmicsapatunkat. A Nac most a Glória-CFR-t kötötte le, hogy bebizonyítsa a váradai sportközönségnek: a vasárnapi vereség csak muló indiszpozíció következménye volt.

Annyi bizonyos, hogy a Glória-NAC-meccs mindvégig izgalmas és fair lefolyású lesz.

Ezzel szemben a Rhédey-kerti sporttelepre meg a NAC-t 1:0 arányban verő kolozsvári CFR-t kötötte le a Törekvés agilis vezetősége.

Vasárnap megtartják a kolozsvári CFR-Törekvés mérkőzést

A Törekvés futbalszakosztálya értesíti a sportközönséget és tagjait, hogy miután a Nac zászlószentelését nem tartják meg, a Comitetul Regionalcsütörtök esti ülése engedélyt adott a Törekvésnek és így a mérkőzést minden körülmények között megtartják va-

sárnap a legolcsóbb helyárak mellett a Rhédey-kertben.

○ *Ki találja el a vasárnapi mérkőzések eredményeit?* Mi lesz a NAC-Glória, Törekvés-CFR (feltételeken), Hungária-Bástya és az Ujpest-Nemzeti meccsek eredménye? 1. díj. Tíz Tolnai könyv; 2. két mozi-jegy; 3-4. Egy-egy meccs-jegy; 5. egy labdafutó.

○ *Azok, akik részt akarnak venni az egyhónapos bírótanfolyamon,* jelentkezzenek még ma este 9 órától a Sportszövetség helyiségében (Tüzoltóaktanya.)

○ *Heller Miklós* lapunk sportrovatvezetője, hazaérkezett Budapestről és átvette a rovat vezetését. Felhívjuk az egyesületek figyelmét, hogy a jövőben közlendőik elhelyezése véget ismét hozzáforduljanak.

Női ruhaszövetek és kabát posztók hallatlan olcsó árban
LEITNER MÁRTON R. T.-nál.

Tigrisprémeshölgy

Az orth. zsidó leányotthon-internátusban

I. C. Bratianu (Szaniszló)-u. 13 bejáró növendékek részére

külön oktatás, zene és idegen nyelvek tanítása. 784

Elsőrangú tanerők

Tigrisprémeshölgy Ellen Richter

Divatbarchetek, flanelek csodás kivitelben
LEITNER MÁRTON R. T.-nál.

MOZI

HEYMAN-SZINKÖR HETI MŰSORA (Telefon 29)

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő; Draga masina (Kormányzó szeretője) eredeti orosz kozák kórossal, Balajkával és táncsal.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a legnagyobb sláger-matiné; A Cigánybáró.

APOLLÓ ÉS ATLANTIK MOZGOK MŰSORA

Pénteken először: A kísértetek vonata. Bolváry Géza világfilmje. Verebes Ernő a főszerepben.

Szombaton: A kísértetek vonata.

Vasárnap d. e. kettős műsor: A páncélszoba titka és a végzetes óra. 10 lejes helyárak.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor: A kísértetek vonata.

A FILMPALACE ÉS FILM-TERRASSE MŰSORA

Péntek: 5, 7 és 9 órakor: az Abbé titka. Látványos film 8 felvonásban. A főszerepben: Marcella Albani. Gyönyörű római és firenzei felvételek! Előzőleg Híradó.

Szombaton: 5, 7 és 9 órakor bemutató! Pick Dána. Puskin világhírű regénye 8 felvonásban. Előzőleg új Filmpalace Híradó! A műsor keretében minden előadáson felép Tonny a gummiember. Rendes helyárak!

Vasárnap d. e. 11 órakor: 10 lejes helyárakkal: Garçon leányok és nagy meglepetés!

Vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor: Pick Dána. A 3 órás előadás 10 és 15 lejes helyárakkal. — Az előadásokon Tonny, a csontnélküli ember fellép.

Megbízható minőségben vásznak, chiffonok, damasztok
LEITNER MÁRTON R. T.-nál.

Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank

Oradea, Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 3.

ALAPÍTÁSTÓTT: 1872

Teljesen betizetett saját tőkéi:

72 millió lei

Engedélyezett devizahely. Vámcsekkek. Pénzbevitel. Takarékbetétek. Folyószámlák. Átutalások. Váltószámlák. Bekebelezéses kölcsönök ház- és földingatlanokra. Előleg árakra és érték-papírokra.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. 715

Övadékképes állampapírokat

kölcsönzünk.

PLMA sarkok olcsóbbak lettek

Vissza a szellem egységéhez!

Akkor még ott ült a varga a kaptafánál; a haza fogalma is valami metafizikai, valami szentiség volt és gonosz félkémelmások meg politikások sem védővámokkal körül-kinaifalazott területnek tekintették. A tudós pedig bent lakott laboratóriumában, vagy bibliothekájában — és a vízcseppben, az ásványban a világegyetem törvényeit, a foliások közt az emberi szellem egyetemességét firkészte — és nem a „nemzeti-vagy osztály-energiák életrekeltésének” agenseit, nem a „nemzeti töke jó elhelyezkedésének” izhatóságát kutatta bennük. Így áll előttünk ama korszak szellemiember-szintézisének szimbólumaképpen Goethe tudományt, művészetet és életet kongeniálisan átfogó egyénisége. Az egységet, amelybe a klasszikus ókorban a filozófia, a középkorban a skolasztikus teológia foglalta össze mindazt, ami emberi az emberben és ami a magasságok felé törekszik — az egységet a felvilágosodás idején, az emberi történelem legfontosabb döntő óráiban ki reprezentálhatta volna jobban, mint a frankfurti államtanácsos fia a tudós, a művész és az államférfiu hármasegységű lángelméjével?

A ragyogó Majna-város, - ahol az ifjú Goethe a maga képére teremtetett istent, az örök asszonyt megálmodta; ahol Európa urait, a német-római császárokat koronázták és ahol a vagyon utólréhatetlen „csinálói”-nak a Rotschildoknak igaz legendája kering, — a szerelmem, az erőhatalom és a pénz profán háromságával mégis fölényesen szembe tudta szegezni a goetheiség szellemi hármasegységét; Frankfurt városa egy alapítványból időről-időre nagy összeggel jutalmazza azt a tudóst, akinek műve Goethe szellemének hű és bátor reflexét mutatja, — a tudós egyéniségének feláldozása nélkül. Az idén ezt a díjat dr. Albert Schweitzer strassburgi egyetemi tanár kapta...

A varga már tulságosan kilépett a kaptafa mellől. Sok mindenen kívül esetleg gyáros lehetett belőle, mint például a cseh Batából — és védővámok politikáját befesti mindenütt nemzeti színűre; mialatt a nemzetnek egykor életető, finom eszméje közigazgatási fogalomná, sorompóvá satnyul. A tudós is régen túl van a laborató-

rium és a könyvtár szűztiszta horizontján. Mintha Goethe jelszavát félre értették volna, — úgy markoltak bele az emberi, a nemzeti, vagy osztályélet kellős közepébe! „La trahison des clercs” — a szellemi vezetők árulása ez — mondja másfél év óta folyton hánytorgatott páratlanhatású polemikus írásában a ma legfinomabb analitikus szellemnek egyike Julien Benda. A szellemi vezetők elárulták a szellemet, lezártak az egyetemesnek, az általános embernek tisztá atmoszférájából és a kor jelszavainak kollektív áramlatával nem hogy szembefordulnának, de egyirányban usznak vele. Az antik klaszszikusokról és a középkoriakról nem is szólván, — hol van már a Pascalok, Goethék, Kantok, Renanok egyetemessége? Viszont, ha nem is volt igaz, de jól volt kitallálva az, hogy az önimádó fajvédelem Moltke- vagy Treitschke-féle kiskatájába — minden német katona torniszterében — a tudomány hivatott papjainak sóván záradékai vittek még több harci kedv-derítőt...

És nézzetek szét ma, háboruk után, a szellemi vezetők, a „clerc”-ek világában? A gyilkosgáztermelő vegyészektől a kibuvó formulákat kereső nemzetközi jogászig az egész vonalon a szellem árulásának látványa; lezuhanás az egyetemességből az önzésbe, — s nem teljes mentség, hogy ez az önzés nem egyéni, hanem szelesebbkörű: a védő-vám a határa. Mintha a szellem nagy országának liberális kormányja nacionalizálta volna a tudományt, művészetet, egyén-emberi életet is... A „clerc”-et mintha magával ragadná a hatvan lőerő, a társasjátékosdi parvenűnek, gonosz kis imperialistának zűr-zavaros életritmusa! Hallottatok eleget szellemi vezetőkről, akiknek kezében az erkölcs és a jog legszentebb elvei csak a kijátszás eszközei! Hallottatok tudósokról, akinek kezében reszket a kés, ha nem a maga fajtájából való emberbe vágta! Ismertek tudóst, aki csak a fejbeverő faji gyűlöletet tanítja és semmi más igazságot...

De a Majna táján a Römer késő-gót csücsívei fölött mintha feléledne az egyetemesség tudatának szelleme most, amikor dr. Albert Schweitzernek, a strassburgi egyetemi tanárnak a Goethe-díjat átadják. Mert ez a felsőrendű szellem — Albert Schweitzerben, az elzászi szegény pap fiában öltött emberi alakot, amely példaképpen állhat a megváltásért sóvárgók előtt. Méltatói nem tudják, mit csodáljanak benne jobban: a teológia nagy tudását, vagy az orvost, aki négernek üdvére a Kongó mellett kórházat épít magakereste pénzből és feleségével együtt gyógyítja a szegény felvadakat? És csodálják benne az orgonistát, akinek nincs méltó kortársa, mert a virtuózban az orgonaépítő és a Bach életrajz-író tökéletes művészi készsége egyesül. És ha ez sem elég; a hiszónoki rhétori talentumát sokszorta ragyogóbbá teszi a kulturfilozófus etikai világának mindig delelő napja. Mert ennek az ötvenöt éves orgonaművész — orvos — filantróp-prédikátor — teológusnak háromévtizedes műveletét erkölcsstana tetőzi be. Az az erkölcsstana, amely minden élelány-

állatot csakugy, mint embert — bevon a szolidaritás nagy törvényének hatálya alá. Az az erkölcsstana, amely mindenkinek jogot akar adni a boldogsághoz, viszont mindenkítől a felelősség maximumát követeli. Az az erkölcsstana, amely az élet — minden élet! — szentségének jegyében született és épen ezért nem más, mint „a végtelenségig kiterjesztett felelősség mindennel szemben, ami él”. És így érkezik el ez az erkölcsstana azokhoz a problémákhoz: a nacionalizmus, a közkeletű társadalmi morál és a háboru síkságához, amelynek délibábjaiért oly sok „clerc”, oly sok szellemi vezető elárulta már az az általános embernek, az emberiségnek eszméjét. Albert Schweitzer a felelősség velészületett eg-

hatalmasabb érzése itt is visszatartja az árulástól és így marad hű Goethe szelleméhez...

Sokan és sokszor feladták már önmaguknak és másoknak azokat a kérdéseket, amelyekre a strassburgi egyetem tanára, a frankfurti Goethe-díj koszorúzottja harminc év óta válaszolgat a maga nevében. De vajon hányan voltak, a kik — úgy mint az elzászi falusi pap fia — a tudós, a művész és a felsőbbrendű erkölcsi lény hármasegységű hűsi életével tudtak volna azokra válaszolni?...

És így mutatja Albert Schweitzer élete és munkája az utat vissza az el nem árult szellem egységéhez...

Erdős Iván.

Fiatalok forradalma a Kereskedelmi Csarnokban

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok életének fölpezsdítésére érdekes akció indult meg a fiatal nagyvárad kereskedő generáció részéről.

Tegnap este Silbermann József elnöklésével gyűlést tartottak a Kereskedelmi Csarnokban és ezen a gyűlésen, amelyen kereskedők, a nagyvárad pénzügyi ismert tagjai és a Kereskedelmi Iskola több tanára vett részt, fölolvastak egy memorandumot, melyet Czitter József, Helfy György, Schwartz Sándor irtak alá.

A memorandumot Helfy György olvasta fel s négy főprogramponot tartalmaz és a mely lényegében így hangzik:

1. Párhuzamosan a Csarnok vidéki tagozatainak megszer-

vezési akciójával, minden helybeli kereskedőt be kell vonni a Csarnok kebelébe.

2. A Csarnok vezetésébe kollektíve bevonandó a fiatal generáció.

3. Meg kell szervezni a Csarnok kulturális szakosztályát.

4. A Csarnok klubéletének fölpezsdítése és szélesebb horizontra való fektetése. Estélyek, koncertek rendezése.

A memorandum, amely részletesen fejt ki a programponotok nagyvonalúságát, nagy tetszéssel találkozott. Nyomban megalakult egy husztagu szervező bizottság Silbermann Józseffel az élén a program keresztyulvitelének előkészítésére.

Egy szélhámos fiatalember súlyos vádjai Puticiu rendőrprefektus ellen

Egyes kolozsvári lapok ma reggel megjelent számában „Szenzációs vesztegetési botrány a szatmári rendőrségen” címmel súlyos vádak vannak felsorakoztatva Puticiu dr. nagyvárad rendőrprefektus ellen. Egy Weinreb Sándor nevű nagyvárad tisztviselő le-tartóztatásával kapcsolatosan pattant ki a vesztegetési botrány. Weinreb kihallgatása során azt adta elő, hogy a hamis utlevél megszerzésére Puticiu Traian nagyvárad rendőrprefektustól kapott megbízást és nagyszegű pénzt. Elmondotta még, hogy azért kellett volna neki a hamis utlevelet kiállítatni, hogy ezzel újabb bizonyosságot szerezzenek arról, hogy a szatmári államrendőrségen milyen nagy a korrupció.

Puticiu Traian dr. rendőrprefektus az ellene fölhozott nyilvánvalóan alaptalan súlyos gyanúsításokról az Estilap munkatársa előtt a következő kijelentéseket tette:

Alávaló, alattomos aknamunkával támadták meg személyemet és belekevertek egy olyan képtelen ügybe, melyről igazán foglalom sem lehet. A

lapokat, úgy látszik, rosszul tudatúan és céltudatosan felrevezették, hogy várad presztizsüket ilyen módon tönkre tegyék. Én kijelentem, hogy Weinreb Sándort sohasem láttam, vele sohasem beszéltem. Így tehát teljesen lehetetlen hogy én adtam volna neki megbízást, hogy a szatmári rendőrprefektusnál hamis utlevelet szerezzen. Különbözött erről a Weinrebről beszerezett információim szerint minden feltehető, hiszen nem az első ilyen eset, amibe belekeveredtem. Nincs kizárva tehát, hogy szorongatott helyzetében egy ilyen képtelen hazug rágalommal igyekezett menekülni.

Becsületesséem és igazságom teljes tudatában várom a bizonyára meginduló vizsgálatot. Annak során alkalom lesz bebizonyítani, hogy a csunya és súlyos vesztegetési botrányhoz nekem semmi közöm nem volt. Az események fognak igazolni és fogják kideríteni a valóságot. Addig természetesen nem áll módoman másként kitérni a rágalom elől.

Matiné az Apollóban

Vasárnap délelőtt 11 órakor!

A páncélszoba titka

a legizgalmasabb detektiv-dráma és

A végzetes óra

Milton Sills és Doris Kenyon legszebb filmje.

Tíz leles helyárrakkal!

**DRAGA MASINA
DRAGA MASINA
DRAGA MASINA
DRAGA MASINA
DRAGA MASINA
DRAGA MASINA**

* Hegedű és mandolin-órákat akadémia-módszer szerint havi 250 leiert adok. Weisz volt postatiszt, Beöthy Ö.-u. 7.

* Árlejtési hirdetmény. Nagyvárad város árlejtési bizottsága 1928. évi szeptember hó 10-én, délelőtt 10 és 12 óra között a városháza tanácstermében (I. emelet 33. sz.) nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást tart az „Apollo” bérháznál szükséges festési és kittelési munkák vállalati biztosítására. Az ajánlatok zárt és lepecsételt borítékban 10 és 12 óra között az árlejtési bizottság elnökének adandók át. Az ajánlatokhoz 5 százalék bántpénz készpénzben, vagy államilag garantált érték-papírban mellékelendő.

Orosz kozák kórus Balalajka és tánc a Heyman Szinkörben!

* Felhívás. Mindazon intézmények és tényezők, akik kérdőívünket még be nem küldték, szíveskedjenek azokat a személyi- és tárgyi adatokkal pontosan kitöltve, mielőbb beküldeni a romániai Közgazdasági Lexikon címére (Pénzvillág szerkesztősége, Oradea, Str. Densusianu 11.) hogy az örökbecsű és történelmi értékű mű összeállítása a legprecízebb legyen. A kérdőív kitöltése nem kötelez sem a lexikon megrendelésére, sem annak megvételére.

**DRAGA MASINA
KOZÁK KÓRUSSAL
BALALAJKÁVAL
mindennap**

FENYO

CIPŐÁRUHÁZ

Sas-palota, Str. Avram Iancu (Kossuth-utcai) bejáratnál

megnyilt.

A „Turul” cipőüzlet volt üzletvezetője.

**Orosz kórus
és Balalajka
a Heyman Szinkörben!**

Legdivatosabb

nőkabát- és ruhaszövetek
legolcsóbban

Barna Jenő

nőidivat és kelengyeáruházában Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 3

vásárolhat

Mi uiság?

* Verebes Ernő játsza a Kisértetek vonata főszerepét.

Heyman-szinkör

vasárnapi matinéja:

Cigánybáró

LYA MARA VEREBES ERNŐ

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

* Árlejtési hirdetmény. Nagyvárad város árlejtési bizottsága 1928. évi szeptember hó 10-én, délelőtt 10 és 12 óra között ajánlati versenytárgyalást tart az „Apollo” épületénél szükséges bádigos munkák vállalati biztosítására. Ajánlatot csak a mérnöki hivatal által kibocsátott költségvetési úrlapon lehet tenni, mely úrlapok a városi mérnöki hivatalban (Primária II. em. No. 2.) a hivatalos órák alatt díjtalanul beszerezhetők.

* Verebes Ernő játsza a Kisértetek vonata főszerepét.

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* KISÉRTETEK VONATA

* A borzalom és kacagás filmje a Kisértetek vonata.

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

PICK DÁMA — FILMPALACE-BAN SZOMBATON

Vasárnap d. e. 11 órakor
szencziós matiné
10 leies helyárakkal
a FILMPALACEBAN
„Garçon leányok”
és nagy meglepetés!

* A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara vasárnap szeptember 9-én délelőtt 10 órakor tartja rendes havi tanácsulását a Kamara székházában, I. C. Bratianu-u. (Szénizló) 23 szám alatt. A tanácsulási tárgysorozata a következő: 1. A „Nagyvárad Nemzetközi Mintavásár Részvénnytársaság” megalakítása. 2. A gabona- és állatvásárok szabályzatának megszavazása és a vásárok kamarai kezelésbe való átvétele. 3. Póthitelek. A Kamara vezetősége kéri a tanács tagjait, hogy a napirenden levő kérdések nagyfontosságára való tekintettel, az ülést teljes számban megjelenjen szíveskedjenek.

Major Gyula református lelkész meghalt

Egész Biharvármegye református tarsadalmát mély részvétellel tölti el az a hír, hogy Major Gyula, Paptamási község 71 éves református lelkésze, tegnap rövid szenvedés után örök álmra szenderült. A rendkívül szívélyes öreg lelkész az egész vármegyében ismerték és nagyon szerették. Igazi lelkes magyar ember volt, buzgó pártfogója minden kulturális ügynek: egyháznak egyik legkiválóbb papja. Az elhunyt Major Gyulát holnap szombaton délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra. A gyászszertartást Vaday Béla református esperes végzi.

**Harisnyák
legolcsóbban
Klein Vilmosnál**

? Ma már berobog a Kisértetek vonata az Apolló- és Atlantikba.

Tonny, a gummiember.
Tonny, a csontnélküli ember.
Tonny, a kigyóember.
Tonny, a fakir.
Tonny felülmulja Lon Chaneyt: holnaptól kezdve a Filmpalaceban.

? Ma már berobog a Kisértetek vonata az Apolló- és Atlantikba.

**Jó harisnyát,
Finom szvettert,
Szép ingeket
Olcsón vehet
a Hófehérkében
Sas-palota**

370

Eredeti orosz kozák kórus és balalajka
zenekar — Orosz táncok

a Draga Masina

(Kormányzó szeretője)

minden előadáson

a Heyman szinkörben

Egy milliárd lej kell hozzá, hogy a város 8 éves munkaprogramját megvalósítsa

KÖSZEGHY JÓZSEF FŐMÉRNÖK A STAGNÁLÓ NAGYVÁRADRÓL — AMIG A TŐKE VISSZAVONULT, ADDIG SAMMIHEZ SEM LEHET KEZDENI

Köszeghy József főmérnök három évtizede áll Nagyvárad egyik legfontosabb pozícióján. Köszeghy főmérnök harminc év alatt szerzechetett magának aratokat és ellenségeket egyaránt. Egyet azonban mindenkinek el kell ismerni róla: Köszeghy József főmérnöknek köszönheti ez a város, hogy hagyta más hasonlóknál jóval magasabb a váradí viz legalább olyan kitűnő, mint a pesti és a közüzem nem áll ki havonta váradí kríziseket, mint például Kolozsváron. A villanyüzem, a vízvezeték, a csatornázási program, az utcaburkolások jórésze erre az utolsó három évtizedre esik és Köszeghy József főmérnöknek senki sem tudja Nagyváradon ebben a pillanatban jobban, hogy miért szűnt meg ez a város fejlődni, miért hanyatlott vissza vezető iránymában és mi kellene ahhoz, hogy újra talpra álljon.

Köszeghy főmérnök nyilatkozatát az Estilap ankétében adjuk:

— A városok fejlődésének és hanyatlásának csak gazdasági okai lehetnek — mondja a főmérnök.

Amikor a tőke visszavonul, megáll és hanyatló a város is.

— Annak, hogy Nagyváradon a hanyatlás legerősebben érvényesül, oka az, hogy a határ elmozdítottunk alig 15 kilométernyire a régi határtól, az ország fővárosa pedig 60 kilométer távolságra fekszik. Így hát előterünk nincs, háttérünkben pedig a forgalmi konjunktúránk a legrosszabb. Természetes, hogy egy kizárólag ipari és kereskedelmi tevékenységre épült város, mely-

nek életeleme a forgalom, az ilyen krízist nehezen bírja ki. A város talpraállításához nem kell egyéb, csak pénz, pénz és pénz. Olcsó tőke, szilárd hitelviszonyok. A pénz majd kitermeli magának a vezető és céljaira rátermett egyéniségeket is.

— Sőt éppen a nagy tesztelés után jöhet egy nagy reneszánsz. Velence bíborát, Firenze kincseit a kalmárok teli pénzes ládái emelték ki a középkor sötétségéből. A Mediciek is ráírták kezdek. Meggyőződésem, hogy a mikor a hitelviszonyok csak valamennyire is lábra kapnak, a közigazgatási törvényt is reformálni fogja a kormány. A laikus közigazgatás nem városoknak való. A német nagyság egyik alkateleme a szakigazgatásnak épült fel. A demokrácia ebben a keretben is megtalálja az őt jogosan megillető és hatékony felügyelet módját.

— A város fejlesztés terveit mind hasznosnak tartom, de

addig, amíg pénz nincs, egyet sem lehet közülük megvalósítani.

— A nyolc éves munkaprogramot még a télen kidolgoztuk. Évente 111 millió leire, a nyolc évre összesen 887368.000 leire, vagyis

nyolcszáznyolcvanhét millióra volna szükségünk, hogy ezt a programot meg is valósíthassuk.

Ebből a rengeteg pénzből a város szabályozására, kiszáritásokra és egy városfejlesztési alap megteremtésére kell 30 millió. Utak, burkolások, hidak és partfalakra 363 millió. Magas építési szükségletekre

411 millió. A köztisztasági szolgálat megalapozására 83 millió.

— Ezeken kívül esik még a víz, csatorna és villamos üzemi fejlesztésére szükséges hatalmas összeg. Ha ezeket is hozzá soroljuk, egy milliárd lejjel

csak éppen a legszükségesebbeket lehet előállítani.

— A mi mai dezorganizált műszaki igazgatásunk a demokrácia szörnyszülöttje. A régi porladó műszaki tervek közül a városiasság középpontjából a Körös folyó partjának partfalakkal leendő beépítését, utca nyitással való rendezését tartom legfontosabbnak. Husz éve várom, hogy ez a terv megvalósuljon. A míg ez a szabályozás el nem készül, Várad szíve mindig tipikusan falusi képet mutat.

A magyar fajvédő-csoport beolvadt Bethlen pártjába

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről jelentik: A magyar fajvédő párt Gömbös Gyula aláírásával nyilatkozatot tett közzé, amelyben bejelenti, hogy a párt együttesen belép a magyar kormánytámogató egységespártba. A nyilatkozatban elmondják a fajvédők, hogy minden nemzeti erő egységesítése céljából szükségesnek látják az egységes párttal való egyesülést; feladják önállóságukat és teljes mértékben magukévá teszik Bethlen István gróf magyar minisztereinek programját.

Kommunista lázadástól tartanak Párisban

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: De Jouvenel francia szenátor heti folyóiratában rendkívül érdekes cikk jelent meg arról, hogy a francia nagyzvezérkar és a párisi rendőrség közt tanácskozás folyt arra nézve: hogyan védelmezzék Párist forradalom esetén? Megállapodtak, hogy csak a minisztériumokat és az elnöki palotát védelmezzék a katonai csapatok; a várost egyelőre átengednék a forradalmároknak. Később aztán a környéken csapatokat vonnak össze, amelyekkel visszaszereznek a várost a forradalmároktól.

Ezzel a különös leleplezéssel kapcsolatban a párisi lapok azt a hírt közlik, hogy a kommunisták jövő vasárnap Saint-Denisben seregszemlét tartanak. A rendőrség elhatározta, hogy a kommunista tünetést betiltja és megteszi a szükséges óvintézkedéseket.

Holnap, szombaton este 7 órakor megnyílik a

WE-EGO

női luxus-cipő áruház

Bulev. Regele Ferdinand (Heyman-ház)

A görög katolikus püspökség kilakoltatta két lakóját

Kilakoltatások napja a törvényszéken

A törvényszék szüneti tanácsa Nesselrode gróf elnöke alatt érdekes lakásügyet tárgyalt. A lakások mindegyike a háztulajdonosok nyereségével végződött.

Erdei József háztulajdonos kilakoltatási keresetét adott be Friedmann Armin ellen. Erdi ná- zában előbb Löwi Ignác lakott, aki évekkel ezelőtt meghalt. Löwi Ignácné maga mellé vette vejét, Friedmann Armin és Friedmann maradt az üzlethelyiségben és lakásban, melyet eredetileg Löwi Ignác bérelt Erditől. Erdi tel- mondott Friedmannnak, aki azzal érvelt, hogy ő Löwiékné egyenes jogutódja, azonban a törvényszék nem osztotta Friedmann állás- pontját és elrendelte, hogy 15 nap alatt adják át a lakást és üzlet- helyiséget a háztulajdonosnak.

A görög katolikus püspökség felmondta Pável-utcai házában Freund Fülöp és Kohn Gábor ná- rom-háromszobás lakását. A la- kásra úgy Freundnak, mint Kohn

Gábornak öt éves szerződése volt és a szerződések csak három év múlva járnak le. A görög kato- likus püspökséget a törvényszék dr Bleda László képviselte. A törvényszék elfogadta azokat az indokokat, amelyek alapján a tel- mondás történt és tekintet nélkül az érvényben lévő szerződésekre, elrendelte Freund Fülöp és Kohn Gábor kilakoltatását.

Meg akart szökni Vörösmarty Margit gyilkosa

Prágából jelentik: A fogház épü- letben nagy riadalmat okozott tegnap a hírhedt Sikorszki Mik- lós, akit tudvalevőleg Vörösmarty Margit bestialis meggyilkolása miatt, mint bűnrészt 12 évi fegyházra ítéltek. Sikorszki bete- get jelentett tegnap és egy fogház orvosi vizsgálatra akarta ki- sélni. Egy másik társával együtt

haladt a folyosón, amikor egy elő- re megbeszélt jelle

a nyitott ablakhoz ugrottak, lemásztak az udvarra és fu- tásnak eredtek.

A fegyház egész őrszemélyzetét alarmirozták és sikerült is még idejében elfogni a szökni készülő fegyencet.

* A NAGYVÁRADI ESTILAP legközelebbi száma — Kisasz- szony napi ünnep miatt — hétfőn jelenik meg.

* Műszaki, gazdasági, orvosi és szépirodalmi könyveket ere- deti pengő árban beszerezheti a Hegedüs Hirlapiroda könyv- osztályában, Nagyvárad. Teg- yen próba vásárlást!

* Beiratások a társulati fiu- és női felső kereskedelmi isko- lában folytatódnak f. hó 18-ig naponta 9—12-ig. Az igazga- tóság.

* Megjelent a Sch. Wienerin és Record szeptemberi száma. Kapható a Hegedüs Hirlapiro- dában.

* Varrónők figyelmébe! Meg- érkeztek az összes 1929. évi divatlapok. Varrónőknek ár- kedvezmény. Kaphatók a He- gedüs Hirlapirodában.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazá- sok alkalmával

BUDAPESTEN

a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a ke- leti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő

Grand Hotel Park nagy- szálloda

Budapest, VIII. Baross-tér 10. szám mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba- árainkból

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból (Kitűnő házi konyha)

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog ájtíjhat egy perc alatt a pályaudvarról

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan csa- ládi jelleg.

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetle- nül nálunk szálljon meg. Előzetes szoba megrendelés ajánlatos.

Ha az orvos vese-, gyomor, méh- csuszamlás, sérvek és operációknál, áldott állapotban vagy gyermekágy után, haskötőt rendel, — akkor forduljon bizalommal

Kováts Sándornéhoz

Nágyez-telep 779-3

APRÓHIRDETÉSEK

Levelezés

LACIKÁM. Leveled ma ér- kezett, az ajánlott tegnap. Csókolkunk mindnyájan. 197

UJ modell ridikülök ér- keztek közismert olcsó árakban. Bőráru lerakat Regele Ferdinand 5 Park- épület 3742

Műkészkörös ajánlja első- rendű acél-áru raktárát, ja- vitásokat gyorsan, jutányo- san készít Koller Agoston. Reg. Ferdinand 19. 697

Lakás

KERESEK 3 4 szobás mo- dern lakást központban egészséges helyen no- vember elsejére, esetleg előbb. Kérek címet, vagy ajánlatot „Régi váradi” címre a kiadóba, (Heg- edüs Hirlapiroda.)

LAKÁSOKAT sürgősen keresek 100 ügyfelem ré- szére, 1, 2, 3, 4, 5 szo- básokat központban és kisebb is. Azonnalra, ké- sőbbre, vagy bármikor. Magas bérért Weisz Gizi Matei Basarab (Nyomda- u.) 4 Telefon 1022. 200

KÜLÖNBEJARATU szoba, csinosan butorozva 1200 leíért kiadó, törvényszék közelében Cim Hegedüs Hirlapirodában. 186

EGY szoba, konyhás sou- terrain lakás azonnalra ki- adó. Ertekezni Reg. Ferd. (Rákóczy-ut, 36, házmes- ternél. 189

Biserica TEMPLOMTÉREN KIADÓ egy szoba, konyha és kamrából álló lakás. Ertekezni Somogyi ügyvéd- nél, Reg. Maria Bémer- tér 1. 158

SZEPT. 15 re kiadó egy udvari kisebb lakás. — Ugyanott olcsón eladó egy erős teleajtó tokkal Leága- nulni Bölcse)de)-u. 14.

LAKÁSOK azonnalra Piața Uniri (Szent László-téren) 6 szoba parkett I. emele- ten, fürdőszoba, minden komfort Str. Delavrancea Ritók-utcán 4 szoba par- kett. Vannak egyszerű la- kások 1 és 2 szobások azonnalra, későbbre. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyom- da)-u. 4. Tel. 10-22. 199

Oktatás

NÉMETTANAR. Párisban töltött 4 hónapi szabad- ságról visszaérkeztem. Német, francia nyelvet pá- risi módszer szerint tani- tom. Kezdek. Társalgási, levelezési gyakorlatok. Biz- tos eredmény. Referenciák. Házakhoz járok. Mérsékelt díjazás. Csoportokhoz még felveszem tanítványokat, Levelezést elvállalok. Ké- rem címet, fölkeresem. Trángolt Balascher, Str. Saguna (Kapucirus-utca) 17 113

INTELLIGENS kereskedel- mista, vállalja kisebb diá- kok tanítását, csakis ur- családnál, ellátásért Juro- vits, Str. Avr. Iancu, (Kossuth-u.) 4. 188

Ellátás

JÓ házikoszt és kvártély kapható Rimanóczy-u. 8

Alkalmazás

PERFEKT főzőnő jobb uri- házhoz ajánkozik. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 176

INTELLIGENS emberek felvételnek a Rottenberg- Márton-cégnél mint üzlet- szerzők részletfizetésre való eladásra magas jutalék mellett Str. Nic. Iorga 15. 145

SZABÓSEGÉD, fiatal mun- kás felvételnek. Crinului Liliom)-utca 3, Auerhan- nál jelentkezni. 187

30 ÉVES özvegy állást ke- res idősebb hölgnél, vagy urnál. Vidékre is elmegy. Barta, Str. Vilson Füzes-u. 14 szám. 164

LAKATOS tanulókat fize- tessel felvesszünk. Halász Testvérek, Cogălniceanu 16.

Adás-vevés

BALZAC: De Langeais hercegasszony, Mann Tho- mas: Buddenbrock ház, Sudermann: Énekek éneke Glyn Elinor: Sfinx, Flau- bert: Salambo című köny- veket megvételre keresem. Cim a Hegedüs hirla- pirodában. 103

ÓRIASI filodendron eladó. Nicolae Iorga Zöldfa-u. 14. 172

TEHERAUTÓ Ford, üzem- képes állapotban eladó. Hattyu-u. 14 Popovits 175

VILLANYMOTORT 12 Hp est kicserélnék 20—25 Hp esre ráfizetéssel. Ajánlatot- kat Hegedüs Hirlapirodába kérek „villanymotor” jel- igére. 171

KIRAKAT és ajtó redő- vel olcsón eladó Nicolae Zsiga Lukács György-u. 2. 152

BODEGA jömenetelű, la- kással eladó. Calea Vict. (Kolozsvári)-utca 110. 191

NAGYSZALONTAN Rá- kóczy-ut 47 sz. alatt egy 20 év óta fennálló jöme- netű kovács-műhely beteg- ség miatt kiadó. 198

CIPÉSZ-, szabó-, vagy bor- bélműhelynek alkalmas üz- lethelyiség kiadó. Vlahuța Szt. János -u. 46. Ertekez- hetni Reichard-cipőüzlet- ben. 204

Különfélék

MAGAS díjat fizetek A Nagyvárad Estilap ez év március 27, május 5-6-25- iki számaiért. Cim Heg- edüs Hirlapirodában. 160

HAZIGOMBA KIIRTÁSAT ma már mindenki maga végezheti. Ugyancsak min- denkinek módjában áll EPULÓ HAZAT preventive MENTESITENI ettől a sok gonddal járó, temérdek pénzt felemészítő bajtól. Felvilágosítással szolgál: Hedrich Richárd, Principele Mihai (Gerliczy-u.) 6 125

TÁRSULNÉK kézimunka üzlethez és elsőrendű var- rónót keresek társnőnek, központban alapítandó sza- lonhoz. Címet a Hegedüs Hirlapirodába. 192

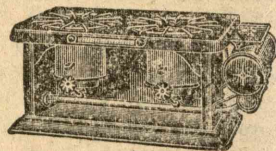
GITYE és Nichita uri-sa- bókna megérkeztek a leg- divatosabb angol szövelei. 196

PÁROSITANI keresek egész kicsi növésű faj pincsi vagy foxterier hím kutyát. Ha eladó megis veszem Alexandri (Teleki)-u. 40 sz. 202

Fest Tisztít
2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Mos Vasal

70% tüzelőanyag meg- takarítás csak

az „ANCHOR”
amerikai petróleum
gázüzthelyen.

L. Váradi Oradea,
strada Avram Jancu No. 1

Használjon kizárólag
csak

SPHINX
legfinomabb
táblaolajat

Kapható 1—5 és 10 kg-os
boboókban minden fűszer,
cseméegüzletben és bode-
gában

Fischer Emil
ORADEA

Parcul Stefan Cel Mare
(volt Tisza Kálmán)-tér 11.
Telefon: 962

Tea-vai fogyasztékhöz
(à la Teschen Hollandi nő la-
papusban) védjeggyel forga-
lomba hozva.

TEA - VAJAM CSOMAGOLVA
1/20, 1/10, 1/8, 1/5, 1/4

a vaj valódisága és finomságáról
már meggyőződhet egy próba-
csomaggal, amely 9 Leibe kerül

Kapható kizárólag

Aszódinál

Sas-palota.

Látta-e már???

a HENBST ékszer, óra, bril-
liant, ezüstáruházz kirakatát??
Piața Regina Maria (Bémer-tér) 1
Egy 14 kar. arany karóra 900 lei.
Egy 14 kar. arany férfi óra
3200—5000 lei.
Egy 14 kar. férfi aranylánc
300—500—1000 lei.
Egy Brilliant gyűrű 650—5000 lei.
Egy ar. gyűrű 160, 200, 300, 500 lei.
Minden elfogadható ártért itt vásárolhat!!
592-2

Megánház 5 szobás tel-
jesen modern lakással, nagy telekkel
sürgősen olcsón eladó. 3 szobás la-
kás azonnal kiadó. „ARDEAL”
főposta mellett. Hivatalos órák: d
e 10—1-ig, d u. 4—7-ig.

Olcsón, szépen, gyorsan
fest, tisztít, mos, vasal

Szabó László
kezelemesítő

Iake Ionescu Körös-utca 1.
Tel. Iancu 2.

Sonnenfeld Adolf-nyodma r.